

subjektiv

Skozi vrata Bele hiše

Komentarji in mnenja - sobota, 12.02.2011

Tekst: Andrej Brstovšek

[Všeč mi je](#)

Septembra 2006 je ameriški predsednik George Bush v Beli hiši gostil kazahstanskega predsednika Nursultana Nazarbajeva, avtokratskega politika, ki zatira medije, blokira svobodne volitve in ki ga je predstavnik prejšnje Clintonove administracije sicer politično oportuno označil za "notorično skorumpiranega". V Bushevi Beli hiši, ki si je za zunanjepolitični ideal zadala širjenje demokracije, so ga kljub ostrim kritikam organizacij za človekove pravice sprejeli odprtih rok. Med drugim se je z Bushevim očetom podal na izlet z ladjico po družinskem posestvu v zvezni državi Maine in se udeležil svečanega sprejema v organizaciji medijskega mogotca Teda Turnerja in senatorja Sama Nunna. Med konkretnimi interesi, ki so se skrivali za prijaznostjo gostiteljev, je bila predvsem nafta oziroma kazahstansko sodelovanje pri naftovodu Baku-Tbilisi-Cejhan, ki so ga gradili z izdatno ameriško podporo.

Andrej Brstovšek, novinar

Čeprav ameriška zunanja politika rada poudarja svoje zavzemanje za demokratične ideale po svetu (Busheva je to počela precej bolj glasno in manj realistično od Obamove), obisk Nazarbajeva ni bil nič posebnega. Ko so ga tedaj komentirali v libertarnem institutu Cato, so dejali, da "bi bile Združene države zgodovina, če bi se distancirale od vseh podobnih malopridnežev". Srečevanje ameriškega predsednika s tujimi veljaki ne temelji na izraženih idealih, ampak na interesih, pri čemer se Američani zavedajo, koliko je denimo za voditelje držav brez večje teže ali za voditelje z umazanimi rokami (kot je bil kazahstanski) vreden "fototermin" v Beli hiši.

Pa ne samo zanje - Nemci in Francozi so si po poročanju ameriškega tiska po zaprsegi Obame izredno močno prizadevali, da bi bila kanclerka Angela Merkel ali predsednik Nicolas Sarkozy med prvimi, ki bi v Beli hiši segla v roko novi politični megazvezdi. Pa so njima, kitajskemu voditelju, mehiškemu predsedniku in podobnim vrata zaradi njihove mednarodne teže, lokacije ali drugih dejavnikov odprta precej bolj na stežaj kot manjšim državam, za katere je obisk Bele hiše bolj zapleten. Obama je sicer po prvotni zaušnici zaradi nepripravljenosti Evrope, da mu v Afganistanu pomaga s povečanjem števila vojakov, staro celino nasploh potisnil precej bolj ob stran, kot so upali v evropskih prestolnicah, in bi jo še bolj, če ne bi bilo nujnega usklajevanja ukrepov ob reševanju finančne krize.

Ko so vrata Bele hiše enkrat odprta, pa je tu še sama oblika srečanja. Državniška večerja je največ, kar lahko ponudi belohišni protokol (prirejajo jo redko in tista ob obisku kitajskega predsednika pretekli mesec je bila tretja v dveh letih Obamovega predsedovanja), na drugi strani lestvice pa obstaja tako imenovano "slučajno srečanje", ki je prikladnejši izbor predvsem v občutljivih primerih, denimo ob srečanju s tibetanskim voditeljem dalajlamo, da bi nekoliko manj ujezili Kitajsko.

Med slovenskimi politiki je bil ob obisku Bele hiše največ pozornosti deležen premier Janez Janša. Z Bushem sta poleti 2006 po srečanju podala izjavo v Ovalni pisarni, kar je bilo sploh prvič za kakšnega slovenskega politika. Slovenija je tedaj imela precejšnjo težo: pripravljala se je na predsedovanje Evropski uniji in na predsedovanje svetu guvernerjev Mednarodne agencije za jedrsko energijo, veliko se je govorilo o navzkrižnih interesih ZDA in Rusije z energetskimi potmi tudi čez slovensko ozemlje, vlada pa je v Irak kljub nenaklonjeni javnosti napotila štiri vojake in omogočila ameriški vladi, da je seznamu držav, ki so vojaške partnerice ZDA v Iraku, dodala še eno. Pred Janšo je težo Slovenije povečevalo predvsem njeno poznavanje Balkana.

Ob tokratnem obisku premierja Boruta Pahorja v Washingtonu je manjša, kljub navzočnosti v Afganistanu in premevanju umika, odločanju o sprejetju zapornika iz Guantanamo ter poslu z gradnjo drugega bloka jedrske elektrarne Krško. Srečanje z Obamo (zdi se, da je bilo - tudi z namenom zanikanja WikiLeaksa? - organizirano pospešeno, saj je bil predviden rok spomladi) je bilo na ravni tistega "slučajnega", kar odraža realno težo, ki mu jo v tem trenutku pripisujejo v ameriški administraciji: uradni gostitelj premierja na delovnem obisku je bil podpredsednik Joe Biden, čeprav je po funkciji Pahorjev položaj enakovreden Obamovemu.

Po vstopu v EU in Nato in zdaj še s sklenitvijo arbitražnega sporazuma je Slovenija pred izzivom iskanja nove vizije in postavljanja zunanjepolitičnih prioritet (gospodarska diplomacija ne pride do izraza toliko, kolikor ji namenjajo besed, čas pa ji tudi ni prav naklonjen). Odnos do ZDA je s tem in tudi z umikanjem krize na Balkanu v ozadje prešel na raven, ki se bolj vrti okoli konkretnih sprotnih vprašanj (odločitve za oklepnike Patrie so denimo sprejeli z zelo težkim srcem).

Za oceno, kaj Pahorjev obisk prinaša denimo za gospodarstvo (Krško, NLB), je prezgodaj; napoved premierja, da si bo prizadeval za sprejetje zapornika iz Guantanamo, je uresničitev želja Američanov, ki bi se radi znebili čim več zapornikov, ki so nared za izpustitev. Od WikiLeaksa dalje mu drugega sicer tudi ni preostalo; upati pa je, da je Slovenija poleg "fototermina" po drugi strani pridobila denimo ameriški glas za nestalno članico varnostnega sveta. Česar pa ne bomo izvedeli, ker je glasovanje tajno...

[Všeč mi je](#)

Postani prvi-a med svojimi prijatelji, ki jim je to všeč.

[Prijavite napako v članku](#)

Komentarji (0)

Copyright 2010 Dnevnik d.d.